

Pachové stopy

Početnost ztotožněných pachových stop je nepochybně významnou indicií, která zvyšuje důvodné podezření, že dotyčná osoba mohla trestný čin spáchat, ale bez dalších důkazů se taková pravděpodobnost nemůže proměnit v potřebnou míru jistoty, a to tím méně, existují-li značné rozpory mezi výsledky pachové identifikace a ostatními důkazy.

Početnost ztotožněných pachových stop je nepochybně významnou indicií, která zvyšuje důvodné podezření, že dotyčná osoba mohla trestný čin spáchat, ale bez dalších důkazů se taková pravděpodobnost nemůže proměnit v potřebnou míru jistoty, a to tím méně, existují-li značné rozpory mezi výsledky pachové identifikace a ostatními důkazy.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tz 107/2002, ze dne 15.4.2003)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky v neprospěch obviněných J. B., P. E. a M. B., a podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. rozhodl tak, že stížnost pro porušení zákona zamítl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 18. 4. 2002, sp. zn. 63 T 2/02, byli obvinění J. B., P. E. a M. B. podle § 226 písm. c) tr. ř. zproštěni obžaloby městského státního zástupce v Praze ze dne 8. 2. 2002, sp. zn. KZv 2184/97, pro trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1, 3 tr. zák., kterého se měli dopustit tím, že dne 31. 10. 1997, v době mezi 21. 15 - 21. 30 hod., provedli společně přepadení Obvodní pošty v P., tím způsobem, že zatím, co obviněný E. hlídal před budovou, vnikli obvinění B. a B. po žebříku postaveném na korbě dříve odcizeného motorového vozidla zn. Avia A31, zaparkovaného před budovou pošty, otevřeným oknem do pokladny pošty, umístěné v prvním patře, kde na pokladníky namířili pistole, potom obviněný B. stáhl na zem a spoutal pokladní H. B., a obviněný B. úderem pistolí do hlavy srazil na zem a spoutal K. M., poté z trezoru odcizili částku 28 564 390, 50 Kč, z pokladny vylezli zpět oknem a následně z místa odjeli již dříve odcizeným a před budovou pošty dříve zaparkovaným motorovým vozidlem zn. Škoda Favorit, neboť nebylo prokázáno, že tento skutek spáchali obžalovaní.

Podle § 229 odst. 3 tr. ř. byli poškození K. M., H. B., Česká pošta s. p., P., a K. p. a. s., P., odkázáni se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti zprošťujícímu rozsudku podal odvolání státní zástupce Městského státního zastupitelství v Praze, které Vrchní soud v Praze ve veřejném zasedání konaném dne 5. 9. 2002 usnesením pod sp. zn. 2 To 100/02 podle § 256 tr. ř. zamítl.

Dne 31. 12. 2002 proti tomuto rozhodnutí podal ministr spravedlnosti podle § 266 odst. 1 tr. ř. ve lhůtě uvedené v § 266a odst. 1 tr. ř. v neprospěch obviněných J. B., P. E. a M. B. stížnost pro porušení zákona. Napadené usnesení Vrchního soudu v Praze bylo Městskému státnímu zastupitelství v Praze doručeno dne 6. 11. 2002, (nikoli dne 31. 10. 2002, jak se chybně uvádí ve stížnosti pro porušení zákona). Napadeným usnesením byl podle názoru ministra spravedlnosti porušen zákon v ustanovení § 254 odst. 1, 256 tr. ř. a v řízení, které vydání tohoto napadeného usnesení předcházelo, též v ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., a to ve prospěch shora jmenovaných obviněných.

V podrobnostech stěžovatel uvedl, že soudy se důsledně neřídily ustanoveními trestního řádu, v důsledku čehož se pak dopustily vytykánych porušení zákona. Poukázal na okolnost, že soudy obou stupňů při svém rozhodování nerespektovaly právní názor Nejvyššího soudu, který byl vysloven v jeho rozsudku ze dne 27. 4. 1999, sp. zn. 8 Tz 44/99, týkající se problematiky použitelnosti poznatků získaných metodou pachové identifikace, jako důkazu v trestním řízení. Podle ministra spravedlnosti nebyl stěžejní důkaz v této trestní věci získaný metodou pachové identifikace pečlivě hodnocen v souvislosti s obsahem ostatních důkazů vztahujících se k dokazované skutečnosti. V této souvislosti pak zdůraznil množství a kvalitu tohoto důkazu a vyvodil, že jestliže byly otisky pachových stop zjištěny v automobilech použitých v souvislosti s loupežným přepadením, na sáčcích s odcizenými penězi a na místě činu samém, jednoznačně to prokazuje, že obvinění tyto automobily používali a manipulovali s nástroji, kterých bylo při spáchání trestné činnosti bezprostředně použito, (pouta, klíče od mříže vyloupeného trezoru), a manipulovali s odcizenými penězi, resp. s jejich sáčky, které zanechali na korbě odcizeného vozidla zn. Avia. Tyto otisky pachových stop podle názoru stěžovatele jednoznačně prokazují, že obvinění spáchali shora uvedenou trestnou činnost s tím, že právě tyto pachové důkazy je třeba hodnotit jako přímý důkaz jednoznačně svědčící o vině obviněných.

Na podporu svého tvrzení stěžovatel poukázal též na výslech Ing. M. T., která i přesto, že s ní nebyla v přípravném řízení provedena procesně použitelná rekonice, i v hlavním líčení popsala událost, kdy asi dva dny před loupežným přepadením viděla tři mladíky na P. náměstí v P., kde byl později nalezen k loupežnému přepadení použitý osobní automobil zn. Škoda - Favorit, jak překládali věci z kufru osobního automobilu do dodávkového vozidla, a v této souvislosti bezpečně jako tyto muže označila obviněné E. a B.

Vzhledem k okolnosti, že ze znaleckého posudku z oboru motorových vozidel, strojů a zařízení, ohledně odcizeného a u loupežného přepadení použitého vozidla zn. Avia, vyplývá, že pachatel, který jej odcizil, musel mít klíč k uvolnění spínací skříňky vozidla, je podle názoru ministra spravedlnosti nutno náležitě zohlednit i zjištění, že to byl právě obviněný E., který měl k dispozici klíče od areálu a kanceláři firmy, kde ke krádeži tohoto automobilu došlo, aniž došlo i k odcizení těchto klíčů.

V neposlední řadě nelze podle stěžovatele přehlédnout pochybení soudu prvního stupně, který neprovedl důkaz požadovaný Nejvyšším soudem, neboť nevyslechl svědka S. P. a podle názoru stěžovatele se o jeho předvolání ani nepokusil.

Proto je podle ministra spravedlnosti nesporné, že vytykána pochybení soudů obou stupňů vedla k nesprávnému právnímu posouzení skutku a následnému vydání zprošťujícího výroku.

V závěru stížnosti pro porušení zákona proto ministr spravedlnost navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 9. 2002, sp. zn. 2 To 100/02, byl ve prospěch obviněných J. B., P. E. a M. B. porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 256 tr. ř. a v řízení předcházejícím též v ustanoveních § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř.

Nejvyšší soud podle § 267 odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející a dospěl k následujícím závěrům.

Z předloženého spisového materiálu v první řadě vyplývá, že Městský soud v Praze ve věci meritorně rozhodl poté, co v hlavním líčení, konaném v celkem šesti jednacích dnech, provedl veškeré důkazy shromážděné v přípravném řízení. Jednalo se především o výslechy obviněných, svědků, soudních znalců a přečtení listinných materiálů, přičemž soud prvního stupně sám dokazování rozšířil i o důkazy další, spočívající zejména ve výslechu znalců, zaměřené k problematice identifikace pachových stop. Lze tudíž konstatovat, že prvostupňový soud měl pro své rozhodnutí dostatek důkazů provedených v souladu s trestním řádem, které mu umožnily dospět ke správným a opodstatněným skutkovým i právním závěrům, na což ostatně již dříve poukázal ve svém rozhodnutí odvolací soud.

Ke konkrétním vytýkaným pochybením uvedeným ve stížnosti pro porušení zákona lze uvést následující.

Je nespornou skutečností, že výslech svědka S. P. nebyl v průběhu přezkoumávaného řízení proveden. Z obsahu spisového materiálu je ale možné zjistit, že Městský soud v Praze tomuto svědkovi bezvýsledně doručoval předvolání k hlavnímu líčení prostřednictvím pošty na adresu uvedenou v evidenci obyvatel, a to jak doporučenou tak i obyčejnou zásilkou, a dále pak i prostřednictvím soudní doručovatelky na adresu jeho bydliště, kterou jmenovaný uvedl v úředním záznamu Policii České republiky dne 7. 11. 1997. Soudní doručovatelka však na místě samém zjistila, že se S. P. odstěhoval do K. ulice v P., ale z tohoto bytu byl jmenovaný soudně vystěhován v prosinci 1999 s tím, že dostal náhradní byt v E. ulici. Zde byla následně nalezena pouze jeho nevlastní matka, která sdělila, že S. P. před dvěma lety vyhodila z bytu. Někde se prý potuluje po P., žádný kontakt s ním nemá.

Soud prvního stupně tak sice v rozporu s nařízením Nejvyššího soudu a ustanovením § 270 odst. 4 tr. ř. nevyslechl jmenovaného svědka, ale nikoli proto, že by provedení výslechu ignoroval, nýbrž z důvodu, že se ani při vynaložení maximálního úsilí nepodařilo S. P. vyhledat a doručit mu předvolání k hlavnímu líčení. Soud prvního stupně pak v odůvodnění svého rozsudku celkem opodstatněně poukázal na okolnost vyplývající ze spisu, že tento potenciální svědek byl s vysokou pravděpodobností v kritický večer pod vlivem alkoholu. To pak mělo zřejmě příčinu v tom, že nezaregistroval, že pachatel jehož podobu poskytl policii má na hlavě masku. Jmenovaný totiž popsal jednoho z nich téměř v souladu s popisem hodícím se na masku, kterou měl jeden z pachatelů na obličeji. Důvodně proto soud prvního stupně dovedl, a to i s ohledem na odstup času, že jmenovaný by k celému případu nemohl poskytnout takové informace, které by stávající důkazní stav mohly podstatným způsobem obohatit či pozměnit v kterémkoli směru. Vzhledem k tomu, že se soudním orgánům a již dříve policii nepodařilo po dobu čtyř let zjistit faktický pobyt S. P. a dosáhnout v této věci jeho svědecké výpovědi, prvostupňový soud vcelku oprávněně další odročování hlavního líčení a

oddalování vydání meritorního rozhodnutí, pouze za účelem vyhledání tohoto svědka, neakceptoval. Takový postup by bezpochyby vedl k průtahům v řízení, které by byly stěží odůvodnitelné.

Z výše uvedeného je tedy dostatečně zřejmé, že soud prvního stupně vyvinul náležité úsilí ke splnění nařízení Nejvyššího soudu spočívající v předvolání S. P. k hlavnímu líčení a jeho výslechu v postavení svědka, což se vzhledem k objektivním překážkám na straně jmenovaného nepodařilo realizovat. Pro tuto okolnost tudíž porušení zákona nemohlo být důvodně vysloveno.

Pokud jde o svědeckou výpověď Ing. M. T., která je podle ministra spravedlnosti důkazem svědčícím o vině obviněných, lze pouze odkázat na příslušnou pasáž odůvodnění v rozsudku soudu prvního stupně, kde se tento soud s validitou tohoto důkazu dostatečně vypořádal. Podstatné údaje v této výpovědi jsou natolik nejisté, proměnné a ve vztahu k obviněným málo přesvědčivé, že tento důkaz nelze považovat za spolehlivý k vyslovení viny obviněných ani ve spojení s ostatními důkazy.

Důkazem svědčícím o vině obviněných rozhodně není ani znalecký posudek z oboru motorových vozidel, strojů a zařízení, z jehož závěrů podle stěžovatele vyplývá, že ten, kdo odcizil předmětnou avii, musel mít klíč k uvolnění spínací skříňky vozidla, přičemž přístup ke klíčům od areálu firmy i kanceláří měl k dispozici obviněný E. Na tuto argumentaci již v rámci odvolacího řízení ve svém rozhodnutí reagoval vrchní soud, když zcela opodstatněně poukázal mj. na výsledky vyšetřovacího pokusu. Z nich vyplynulo, že i bez klíčů od zapalovací skříňky lze dosáhnout uvolnění volantu řízení za předpokladu, že zámek volantu po předchozím vytažení klíčů ze spínací skříňky nezapadl do uzamykacího výřezu, čehož se dosáhne potřebným pootočením volantu. Zda byl volant řízení vozidla avia po poslední jízdě před jeho odcizením tzv. řádně uzamčen zjištěno nebylo, a nelze ani předpokládat, že by to mohlo být zjištěno v budoucnu. Okolnost, že obviněný P. E. měl klíče od areálu svého zaměstnavatele i kanceláří, tak v souvislosti se spáchaným trestným činem loupeže nic konkrétního nedokazuje. Proto takovýto důkaz nemohl a ani nemůže zpochybnit konečné závěry vyslovené soudem prvního stupně a potvrzené soudem odvolacím.

Nejvyšší soud se dále zabýval stěžejní námitkou, která směřuje do hodnocení poznatků získaných metodou pachové identifikace, které jsou podle názoru stěžovatele vzhledem ke svému množství a kvalitě přímým důkazem prokazujícím, že obvinění spáchali předmětný trestný čin.

Z obsahu spisu lze zjistit, že soud prvního stupně se tímto důkazem podrobně zabýval v souladu s nařízením Nejvyššího soudu, když jej provedl jako důkaz listinný přečtením všech odborných vyjádření týkajících se porovnání pachových stop, které byly v této věci zajištěny. Přibral jako znalce z oboru odorologie Ing. J. S. CSc, kterého podrobně vyslechl k metodě pachové identifikace, její spolehlivosti a možnostem ověřování výsledků získaných touto metodou, k možnosti přenosu pachových stop, včetně možnosti záměny pachů. Z jeho výkladu vyplynulo, že ve světě ještě neexistuje všeobecně uznávaná přístrojová metodika, která by na základě chemického rozboru objektivně prováděla analýzy pachových stop. Proto se k tomuto účelu používají cvičení psi. Takový pes by měl reagovat na typické složky lidského pachu a neměl by být zaváděn jinými pachy. Pachová identifikace pomocí psů však není stoprocentní, se psem se nelze domluvit a ověřit si výsledek jeho identifikace. Přenos pachové stopy pak znalec nevyloučil a rovněž tak stoprocentně nevyloučil možnost ovlivnění psa psovodem. Složení lidského pachu je zřejmě individuální, ovšem bezpečně se to zatím prokázat nepodařilo. Nebylo totiž zjištěno, které složky pachu jsou pro konkrétního člověka jedinečné a které jsou závislé na vnějších podmínkách, v nichž se člověk pohybuje.

K těmto otázkám soud prvního stupně rovněž vyslechl jako znalce mjr. J. M., vedoucího S. s. k. hl. m. P., který mj. uvedl, že z vozidla, jež někdo dlouhodobě používá, je možno přenést pachovou stopu jinam a to i na věci, které se ve vozidle nacházely. Je také možné přenést pach člověka na předmět, který tento neměl nikdy v ruce, pomocí části oblečení, jež dlouhodobě používal. Není ale možné, aby se na sedadle nenašla pachová stopa člověka, který tam seděl poslední. Záleží však, kdo pachovou stopu snímá a jak kvalitně. Odorologii pomocí cvičených psů nahrazuje plynová chromatografie, avšak chromatograf není t. č. k dispozici, a proto nelze tímto způsobem pachové stopy porovnat. Při snímání pachových stop záleží na technikovi, počasí, povětrnostních podmínkách a dalších vnějších vlivech. Pachová konzerva se opakovaným otevíráním znehodnocuje, prvotní porovnání je objektivní, druhé se nepřipouští, neboť zde by již mohlo dojít ke kontaminaci pachových konzerv. Pes se může zmýlit, pokud je pachová stopa sejmuta špatně. Dokonce je znám případ, kdy pes označil policistu, který pachovou stopu snímal. Pokud pachatel bude mít rukavice a řídit auto, které předtím někdo řídí denně, z volantů mohou tyto rukavice dostat slabý pach této jiné osoby. Pachová stopa z předmětu, který měl někdo v ruce, se tak může dostat na oděv toho, kdo se ho právě dotýkal.

Dále byl vyslechnut v procesním postavení svědka npor. Z. B., který prováděl vlastní porovnání zajištěných pachových stop v této věci. Ten uvedl, že pes snímá v průměru přes 60 milionů pachů. Pokud se zjistí, že došlo k omylu, není to omyl ze strany psa, ale proto, že byla špatně nasnímána stopa. Pokud si pachatel vezme oděv jiné osoby, její pachová stopa se oslabuje, ale stále zde je. Vyslechnut jako svědek byl i npor. G., který pachové stopy odebíral na poště a v avii. Ten k věci uvedl, že odebral stopy z předmětů, u kterých byl předpoklad, že s nimi pachatelé manipulovali. Vlastní sejmutí pachových stop provedl předepsaným způsobem. Konkrétně pachová stopa ze zajištěných balíčků bankovek byla vzata tak, že byl do sterilní látky zabalen celý balíček, tedy i ta jeho strana, kterou se dotýkal podlahy vozidla avia. On sám nedokáže jednoznačně říci, jak se ta která stopa do jednotlivých prostor dostala. V postavení svědků byli vyslechnuti i policisté, kteří postupně celkem třikrát odebrali obviněným srovnávací pachové stopy.

Je třeba konstatovat, že v odůvodnění svého rozhodnutí se soud prvního stupně podrobně zabýval hodnocením všech důkazů získaných touto metodou a konfrontoval je s poznatky získanými z výpovědí svědků a znalců a dospěl k závěru, že pochybnosti o průkaznosti tohoto důkazu v této trestní věci vznikají právě při srovnání s dalšími důkazy. Nebylo totiž možné přehlédnout, a prvostupňový soud na to také důvodně poukázal, když např. svědkyně B. vypověděla, že s klíči od trezorové mříže manipuloval menší pachatel, což měl být podle obžaloby obviněný B., ale pachová identifikace za pomoci služebního psa ukázala na nejvyššího z obviněných, jímž je obviněný B. Další z nesrovnalostí vyplývající z porovnání výsledků pachové identifikace a ostatních provedených důkazů spočívala v následující úvaze. Jestliže pachatelé přijeli na místo činu dvěma auty a společně odjeli jedním z nich, pak logicky na sedadlech vozidla avia měly být nalezeny pachové stopy jednoho či dvou pachatelů a ve vozidle favorit, kterým posléze odjeli, pachové stopy všech tří. V avii byla na sedadlech identifikována pachová stopa obviněných B. a E.a, obviněného B. nikoli. Pachová stopa obviněného B. však nebyla zjištěna ani ve favoritu, ačkoli tento obviněný jako jediný z trojice musel z logiky předchozího poznatku vozidlo favorit na místo činu dovézt a také v něm místo činu opustit, když převážná většina svědků uváděla, že tímto vozidlem z místa činu odjeli všichni tři pachatelé. Pachatelé ve vozidlech zcela jistě seděli déle, než se např. dotýkali klíčů od trezorových mříží, či balíčků s penězi, které zůstaly ležet na korbě avie, přesto i ve vozidle favorit byly nalezeny pouze pachové stopy obviněných B. a E. Chybějící pachová stopa obviněného B. v obou vozidlech, kterých bylo ke spáchání trestného činu použito, proto důvodně vyvolala pochybnost i ve vztahu k ostatním výsledkům získaným metodou pachové identifikace za pomoci psů, když podle vyjádření znalce mjr. M. není pravděpodobné, že by za takovýchto okolností pachová stopa osoby na sedadle vozidla neutkvěla.

Městský soud také nemohl nevzít v úvahu, že všichni tři obvinění byli zaměstnanci společnosti FT E. s. r. o., jejímž majetkem bylo i předmětné vozidlo avia. Obviněný B. toto vozidlo měl přiděleno jako řidič od jara 1997, přičemž s ním v některých případech jezdili též B. nebo E. Všichni tři se také podíleli na vykládání zboží, bylo-li to potřeba. V areálu společnosti také občas docházelo k přeparkování vozidel, což v případě nutnosti prováděl kdokoli z obviněných. Jestliže tedy obvinění s avii přicházeli do styku v souvislosti s plněním svých pracovních úkolů, je pak i logické, že se jejich pach v předmětném vozidle mohl nacházet. Jestliže byly zjištěny pachové stopy obviněného B. na igelitových sáčkách s penězi, které byly po loupeži nalezeny na korbě avie, nesvědčí tento poznatek jednoznačně o tom, že jmenovaný musel s těmito balíčky manipulovat. Jak již bylo zmíněno, jedná se o vozidlo, se kterým přicházel obviněný B. denně do styku, takže jeho pachové stopy se mohly nacházet i na ložné ploše. Ze svědecké výpovědi npor. G. vyplynulo, že pachovou stopu snímal z celého balíčku, tedy i z té jeho strany, která se dotýkala ložné plochy vozidla. Podle vyjádření znalců, kteří připustili možnost přenosu pachových stop, tak mohlo dojít i k přenosu pachové stopy obviněného B., utkvělé na podlaze ložné plochy vozidla, na předmětné balíčky s penězi. Tedy ani tato pachová stopa při konfrontaci s jinými důkazy dostatečně neobstála. Další pachové stopy obviněných, zjištěné např. v odcizeném favoritu nebo na klíčích od nové spínací skříňky, instalované pachateli do odcizené avie, spolehlivě usvědčit obviněné ze spáchání trestného činu loupeže rovněž nemohly. Znalci nevyloučili možnost přenosu pachových stop prostřednictvím oděvních součástek, přičemž nebyly nalezeny rukavice, které podle vyjádření obviněného B. při práci používal a měl je ve vozidle avia uloženy. Nebylo tak možné vyloučit možnost záměrného ale ani bezděčného přenosu pachových stop obviněného skutečnými pachateli pomocí těchto rukavic do vozidla favorit, event. i na místa další.

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že kriminalistická odorologie je nauka o vzniku pachu, jeho vlastnostech a o metodách zjišťování pachových stop za účelem identifikace osob nebo věcí. O výsledku a průběhu identifikace se podává zpráva, která graficky dokumentuje výsledky jednotlivých srovnání. Z výsledků této zprávy je možné dovodit jen to, že se dotyčná osoba s velkou mírou pravděpodobnosti dostala do kontaktu s předmětem, z něhož byla pachová stopa sejmuta, přičemž nelze s absolutní jistotou vyloučit ani možnost přenosu takové pachové stopy. Vedle této pochybnosti nelze též pominout skutečnost, že i přes proklamované zachování doporučených postupů odebrání a komparace pachových stop zajištěných na místě činu s pachovými konzervami zajištěnými z těl obviněných nedošlo k ověření poznatků empiricky získaných pomocí cvičených psů, např. metodou plynové chromatografie či jinou pochybností nevzbuzující metodou, která by verifikovala učiněná zjištění.

Právní názor vyslovený soudem prvního stupně, spočívající v tom, že na pachové stopy je třeba pohlížet jako na důkaz, v trestním řízení přípustný podle § 89 odst. 2 tr. ř., ale pouze jako na důkaz nepřímý, který sám o sobě jako usvědčující nemůže obstát, pokud je v dané věci důkazem jediným svědčícím pro vinu obviněných, je třeba označit za správný, korespondující i stávající judikatuře Ústavního soudu (viz I. ÚS 394/97, II. ÚS 418/99). Ústavní soud při zkoumání předmětné otázky nezpochybnil obecnou věrohodnost samotného důkazu pachovou zkouškou, přestože tento důkaz v teorii i praxi trestního řízení nebývá přijímán jednoznačně a bezvýhradně. Na základě tohoto důkazu je ale možno pouze dospět k závěru, že se obviněný v blíže neurčené době s největší pravděpodobností na místě činu nacházel, ale nelze z něj však jednoznačně a bez důvodných pochybností dovodit, že právě obviněný se dopustil trestného činu, za který je trestně stíhán. Ústavní soud dále konstatoval, že důkaz pachovou zkouškou má charakter nepřímého podpůrného důkazu, který však pouze osamoceně nemůže usvědčit obviněného. Závěr o vině obviněného tedy nelze učinit výhradně na základě nepřezkoumatelného důkazu, mezi které lze zařadit i důkaz provedený pachovou zkouškou. V této souvislosti je pak poukazováno na judikaturu Evropského soudu pro

lidská práva, který nejednou konstatoval, že každý případ, jenž vyvolává sebemenší důkazní pochybnosti, musí být vykládán ve prospěch obviněného (viz rozsudek ve věci Barberá, Messequé a Jabardo z roku 1988, A- 146).

Soud prvního stupně tudíž respektoval právní názor Nejvyššího soudu vyslovený v jeho rozsudku ze dne 27. 4. 1999, sp. zn. 8 Tz 44/99, když připustil poznatky získané metodou pachové identifikace, jako důkaz v trestním řízení. V hlavním líčení tyto poznatky jako důkaz provedl a zjištěné pachové stopy hodnotil mj. v souvislosti s jejich počtem a místem výskytu, dobou jejich odběru, ale pouze jako důkaz nepřímý, jehož vypovídací hodnotou je nanejvýš to, že se pach obviněných na konkrétních místech či předmětech nacházel, ale nikoli to, že obvinění bezpochyby spáchali žalovaný trestný čin. Na správnosti tohoto závěru nemůže nic změnit ani stěžovatelem proklamované množství ztotožněných pachových stop obviněných, neboť ani mnohost pachových stop sama o sobě nemůže změnit povahu tohoto důkazu z nepřímého v přímý, a to ze zatím stále existujícího důvodu spočívajícího v nemožnosti zjištění poznatky jiným, kvalifikovaným způsobem přezkoumat. Početnost ztotožněných pachových stop je nepochybně významnou indicií, která zvyšuje důvodné podezření, že dotyčná osoba mohla trestný čin spáchat, ale bez dalších důkazů se taková pravděpodobnost nemůže proměnit v potřebnou míru jistoty, a to tím méně, existují-li tak značné rozpory mezi výsledky pachové identifikace a ostatními důkazy, jako je tomu v tomto případě. Je třeba zdůraznit, že Nejvyšší soud jiný názor nevyslovil ani v minulosti a to včetně již citovaného rozsudku ze dne 27. 4. 1999 sp. zn. 8 Tz 44/99, když v něm mj. akcentoval nutnou obezřetnost při hodnocení takového důkazu v souvislosti s obsahem ostatních důkazů a to s ohledem na jeho specifický charakter.

Je proto třeba dát jednoznačně za pravdu závěrům učiněným soudy nižších stupňů, kdy soud prvního stupně po provedení všech dostupných důkazů konstatoval, že žádný z nich jednotlivě ani všechny ve svém souhrnu vinu obviněných s potřebnou mírou spolehlivosti neprokázaly. Ani nepřímé důkazy netvořily souvislý řetězec, který by vedl k obviněným, jako jediným možným pachatelům trestného činu, a zároveň by jakoukoli jinou možnou verzi vylučoval. Důvodně tedy obviněné zprostil podané obžaloby podle § 226 písm. c) tr. ř. Soud druhého stupně pak správně odvolání státního zástupce, podané v neprospěch obviněných, podle § 256 tr. ř. zamítl, když oba soudy respektovaly trestně právní zásadu „in dubio pro reo“ (v pochybnostech ve prospěch obviněného).

Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem Nejvyšší soud podanou stížnost pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl, protože shledal, že není v rozsahu a z důvodů v ní uvedených opodstatněná.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)

- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)